

Az EU pénzügyi érdekeinek védelme

Tartalom

I.	Előszó.....	2
II.	A védelem tárgya, az EU költségvetése.....	4
III.	Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét érintő szabályozás és a főbb fogalmak.....	5
1.	Az EU pénzügyi érdekeinek védelmét érintő kötelezettségek szabályozási szint szerinti megjelenési formái.....	5
2.	Főbb fogalmak.....	6
a.	Szabálytalanság, mint alapdefiníció.....	7
b.	Csalás gyanúja.....	8
c.	Csalás.....	8
d.	Korrupció.....	9
e.	Szankció.....	9
3.	Az EU pénzügyi érdekeinek védelmét érintő szabályok.....	10
a.	Általános szabályozás.....	10
b.	Ágazat specifikus EU jogi szabályozás.....	13
c.	A büntetőjogi védelmet érintő EU szabályozás.....	14
d.	A korrupció elleni uniós küzdelem.....	16
e.	A tagállamok jelentési kötelezettsége.....	19
IV.	Az OLAF.....	20
1.	az OLAF létrejötte, célja, feladatai.....	20
a.	belső vizsgálatok.....	21
b.	külső vizsgálatok.....	21
c.	a vizsgálati eljáráshoz kapcsolódó, OLAF felé fennálló tájékoztatási kötelezettségek.....	23
d.	eljárési garanciák.....	23
e.	a vizsgálatot követő intézkedések.....	23
f.	az OLAF függetlenségét biztosító további eszközök.....	24
V.	Irodalomjegyzék:.....	24
VI.	Önellenőrző kérdések:.....	26

I. Előszó

A mai „felgyorsult” világban nem csak az emberek, áruk, vagy információk országok közötti mozgása vett hatalmas lendületet, de sajnálatos módon az illegális tevékenységek, köztük a tagállamok, s az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő tevékenységek is egyre gyorsabban terjednek az országok között.

Napjainkban a nemzeti gazdaságok szabályos működését sértő tevékenységek esetén egyre kevésbé beszélhetünk országokra jellemző egyedi mintákról, specialitásokról, hiszen a szabályok kijátszására irányuló leghatékonyabb módszerek villámgyorsan terjednek országról országra.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni ezeket a tendenciákat, ezért a lehető leghatékonyabb módon kell fellépni a szabályos működést veszélyeztető tevékenységek ellen.

A szabályok kijátszásának megakadályozása egyidős a szabályrendszerek megalkotásával, azonban a módszerek, az eszközök, valamint a lehetőségek az adott helyzettől függően változnak.

Az országok mindig is kényesen ügyeltek saját gazdaságuk és költségvetésük védelmére, ez azonban az európai integráció beindulásával, a közös piac irányába történő elmozdulással már nem volt elegendő. A piacok egymástól való függése egységes szabályrendszerek kialakítását igényelte. Ezek a szabályok a közös, majd egységes piac létrejöttétől a jelenlegi Európai Unió kialakulásáig egyre több területre terjedtek ki. Ennek egyik alapvető oka volt, hogy a tagállamok bővülésével egyre több pénzbe került a közös célok finanszírozása, s így az unióvá válás egyre nagyobb uniós költségvetést is jelentett. Az EU költségvetésének védelmét érintő vívmányok párhuzamosan fejlődtek a közös irányítás alá vont területek bővülésével, melynek egyik fontos állomása volt az Európai Csalásellenes Hivatal (OLAF) létrehozása, majd – és ez már a büntetőjog területét érinti - annak a lehetőségnek a megteremtése, hogy létrejöjjön az Európai Ügyész Hivatala. Az OLAF fő feladata az Unió pénzügyi érdekeinek védelme, melyhez elengedhetetlen a tagállami együttműködés.

A közös költségvetés tagállami védelme, s az OLAF-fal való együttműködés olyan kötelezettség, amely az uniós támogatásokhoz való hozzájutás egyik feltétele. Ennek hiányában, vagy nem megfelelő működése esetén a tagország elveszítheti a számára rendelkezésre bocsátott uniós forrásokat.

Az Európai Bizottság 2008-ban a bel- és igazságügyi helyzetüket jellemző folyamatosan ismétlődő korrupciós problémák miatt elmarasztalta Bulgáriát és Romániát. Brüsszel a korrupció és pazarló gazdálkodás miatt felfüggesztette több száz millió euró támogatás folyósítását Bulgáriának, és visszavonta két kormányzati ügynökség jogát uniós pénzalapok kezelésére.

Hazánk számára az Európai Unió költségvetéséből való részesedéssel kapcsolatos első tapasztalatok az előcsatlakozási eszközök felhasználásával párhuzamosan születtek,

ugyanakkor ez az időszak még csak a bevezetése volt a 2004. évben megtörtént uniós csatlakozást követő feladatoknak. Friss tagállamként az uniós pénzalapokból finanszírozott Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) keretében hazánk 670 milliárd forint támogatási összeg felett rendelkezett, melyet követett az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) és Új Széchenyi Terv (ÚSZT), az agártámogatásokkal együtt mintegy 8000 milliárd forint összegben.

Az Unió számtalan célt finanszíroz, igen változatos lebonyolítási és végrehajtási rendszereken keresztül, melyek közül megemlítendő a megosztott irányításvégrehajtási rendszere. A hazánknak juttatott uniós támogatások döntő többségét ez a végrehajtási típus jellemzi, amely azt jelenti, hogy az uniós keretszabályokat betartva a tagállam kezében van a lehetőség arra, hogy a közigazgatási rendszeréhez leginkább illeszkedő lebonyolítási rendszert és struktúrát alakítson ki.

Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme, valamint átfogó módon szabálytalanságkezelésként meghatározott tevékenység csak egy része a teljes lebonyolítási rendszernek, azonban jelentősége a korábban elmondottak alapján különösen lényeges.

A jelenlegi időszakot érintő gazdasági válságból való kilábalás egyik nélkülözhetetlen eszköze a közpénzek helyes felhasználása, s így a támogatási rendszer alapvető érdeke, hogy a rendelkezésre álló hazai, illetve uniós támogatások hiánytalanul és eredményesen célba érjenek, azaz a kitűzött fejlesztési célt teljesítsék. Általános vélekedés, hogy az alapvető kihívást a gazdasági növekedés megfelelő mértékének elérése és ezen növekedés fenntartása jelenti, ugyanakkor nem szabad elfelejteni, hogy a gazdaságfejlesztési célok mellett megjelenő, például a társadalmi viszonyok rendezése, az élhetőbb és biztonságosabb jövő felé mutató célok sem kerülhetnek háttérbe. Ezen célok ugyanis valamilyen módon mindig összefüggésbe hozhatók a gazdasággal is, és ez fordítva is igaz. Látható, hogy egy ország fejlődéséhez szükséges célok csak abban az esetben valósulhatnak meg, amennyiben az ezt szolgáló támogatások az utolsó fillérig, és euró centig a megfelelő módon a megfelelő „helyre” kerülnek.

Az „örökbe adott”, azaz a vissza nem térítendő támogatások azonban nagy csábítást jelentenek azok számára, akik a végső soron közérdeket szolgáló fejlesztések helyett csupán saját egyéni érdekeik finanszírozási forrásainak tekintik ezen lehetőségeket. A támogatások felhasználási szabályainak megalkotása során figyelemmel kell lenni arra, hogy a teljes támogatáskezelési folyamat során, kezdve a tervezéstől, a pályázati feltételeken át egészen a kifizetések teljesítéséig a szabálytalanságok és a csalárd viselkedési módok megelőzhetőek, kiszűrhetőek legyenek, illetve megtörténtük esetén sikeres korrekciós intézkedések történjenek.

Közvetve vagy közvetlenül mindannyian részesülünk az EU költségvetéséből finanszírozott tevékenységekből, valósuljanak meg ezek tisztább strandok, a tányérunkra

kerülő biztonságosabb étel, jobb utak vagy alapvető jogaink biztosításának formájában. Az EU pénzügyi érdekeinek védelme tehát egy olyan komplex feladat, melyet az állandóan változó és változatos környezethez igazítva, számos önálló szakterület összekapcsolásával lehet sikeresen végrehajtani, s végső célja az EU-s költségvetés forrásait biztosító közpénznek, azaz végső soron a tagállamok adófizető polgárai által munkával teremtett értékek védelme.

II. A védelem tárgya, az EU költségvetése

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme, mint fogalom értelmezéséhez elengedhetetlen a védelem tárgyának, azaz Unió költségvetésének, valamint az ennek védelméhez fűződő érdekek (kialakulásának, szerkezetének, és aktualitásainak) áttekintése.

A Római Szerződés egyik alapvető célja az Európa népei közötti gazdasági és politikai unió létrehozása volt, mely lefektette a modern Európai Unió alapjait. A háborút követő évek nehézségei közepette Európa a béke és prosperitás biztosítását tekintette legsürgetőbb feladatának. Ezt a célt szolgálta a már korábban is említett közös piac létrehozása. Az életszínvonal emelkedésével azonban más kérdések is előtérbe kerültek. Mind nagyobb teret kaptak a szociális jogok szélesítését szolgáló erőfeszítések, hangsúlyosabbá váltak a demokrácia, az emberi jogok és a civil társadalom előmozdítását célzó törekvések, valamint a megkülönböztetés elleni küzdelem. Ezen erőfeszítéseket azonban csak a megfelelő források rendelkezésre bocsátása mellett lehetett végrehajtani. **A közös érdekeket tükröző célok tehát a tagországok kölcsönös teherviselését is életre hívták, melynek megfelelően az Európai Unió költségvetése az 1970-ben végrehajtott költségvetési reform óta önálló költségvetés.** Ez azt jelenti, hogy saját pénzügyi forrásokkal rendelkezik, vagyis a közös költségvetés bevételei a tagállamok döntése nélkül, automatikusan illetik meg. Ezek jogszerűen az Unió forrásai, amelyeket az EU megbízásából a tagállamok szednek be és továbbítanak az EU költségvetésébe. **Közös jellemzőjük, hogy valamilyen módon tagállami adófizetők adópénzéből állnak, azaz teljes mértékben közpénznek tekinthetők.**

Az így létrehozott közös költségvetés olyan szakpolitikai területeken finanszírozza a különböző intézkedéseket, ahol valamennyi uniós ország beleegyezett abba, hogy a cselekvésre az Unió szintjén kerüljön sor. E területeken erejük egyesítése révén a tagállamok kisebb költségráfordítással érhetnek el jelentősebb eredményeket.

Az Európai Unió költségvetése mind a nemzetközi szervezetek, mind a nemzetállamok költségvetéseitől különböző, sajátos jelleget mutat. Egyrészt sokkal szélesebb körű, mint a hagyományos nemzetközi szervezetek költségvetése, amelyek többnyire csak saját működésük, igazgatásuk biztosítására szorítkoznak, másrészt jóval szűkebb, mint a

nemzeti költségvetések mérete. Az EU, GDP-jének alig több, mint egy százalékát osztja újra, szemben a tagállami büdzsékkal, amelyek a nemzeti GDP-k mintegy 30-50 %-a felett rendelkeznek, továbbá **a közös költségvetésnek nem lehet hiánya, a bevételeknek és a kiadásoknak mindig egyensúlyban kell lenniük. Az Unió pénzügyi érdekeinek védelme mind a kiadási, mint pedig a bevételi oldalon értelmezhető.** Ha az Unió nem kapja meg az őt illető bevételeket, akkor a célkitűzések finanszírozhatósága kerül veszélybe, továbbá ha a kiadási oldalon sérülnek a pénzügyi érdekek, akkor az adott célkitűzés által elérni kívánt cél nem valósulhat meg. A közvetlenül mérhető pénzügyi sérelmen kívül azzal is számolni kell, hogy az Unió átlátható és szabályos működésébe vetett hit, azaz intézményei megbízhatósága és jó hírneve is kárt szenvednek. **„Az EU pénzügyi érdekeinek védelme tehát azon cselekedetek ellen irányul, melyek az uniós költségvetésének csorbításán keresztül a gazdasági integrációhoz fűződő érdeket, illetve annak alapját, a belső piac egységességét bontja meg.** Egységes belső piac nélkül nincs Európai Unió, nincs gazdasági és monetáris unió sem, nem lenne esély politikai unióra, az európai együttműködés alacsonyabb szintre esne, s ilyen körülmények között csak egyfajta laza szabadkereskedelmi övezet képzelhető el. Túl jól működik azonban a közösségi gazdaság ahhoz, hogy a szoros integrációhoz fűződő érdekek feladását bármely tagállam megengedhesse magának, s túl nagy a globális verseny ahhoz, hogy bármely európai állam egymaga stratégiai tényezőt képezzen, vagy akár csak eljusson a hatékony érdek - képviselőig az EU-n kívül létező gazdasági és politikai szuperhatalmak szorításában”.¹

III. Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelmét érintő szabályozás és a főbb fogalmak

1. Az EU pénzügyi érdekeinek védelmét érintő kötelezettségek szabályozási szint szerinti megjelenési formái

Az EU pénzügyi érdekeinek védelmét érintő szabályozás az Unió mindhárom jogforrásában, továbbá egyéb eszközökben is megjelenik:

- Elsődleges jogforrás (Alapszerződés²)
- Másodlagos jogforrás (rendeletek³, határozatok⁴, irányelvek⁵, ezek között általános⁶ és ágazat specifikus⁷ EU jogi szabályozások)
- Közösségi joggyakorlat (Egyezmények⁸)

¹ Dr. Miskolczi Barna: Mulasztásban? (Tűnődés a Btk. 314 §-a (1) bekezdésének b) pontja körül), Ügyészek Lapja, 2007/1.

²pl. EUMSZ 83. cikk, 86. cikk, 317 cikk, 325. cikk

³pl. 2185/96/Euratom EK rendelet,

⁴pl. 1999/352/EK, ESZAK, Euratom határozat

⁵pl. Irányelv javaslat az EU pénzügyi érdekeit érintő csalás ellen büntetőjogi eszközökkel folytatott küzdelemről

⁶pl. 2988/95/EK, EURATOM rendelet

⁷pl. 1083/2006/EK rendelet, 1828/2006/EK rendelet

- Egyéb nem jogforrásnak minősülő eszköz (stratégiák, kommunikációk, útmutatók, stb.)

A jogforrások közötti egyértelmű hierarchikus szerkezetet horizontálisan igen eltérő, bizonyos értelemben fragmentált szabályozás jellemzi. Ez azt jelenti, hogy jelenleg nincs az uniónak konszolidált, a pénzügyi érdekvédelem minden aspektusát magába foglaló, integrált jogi eszköze. Ennek megfelelően az alábbi fő szabályozási területekről beszélhetünk:

- Az EU és a tagállamok **általános felelősségének** meghatározása az EU pénzügyi érdekeinek védelmét érintő feladatok tekintetében;
- Az EU és a tagállamok **ágazat specifikus felelősségének** meghatározása az EU pénzügyi érdekeinek védelmét érintő feladatok tekintetében;
- Az EU pénzügyi érdekeit sértő visszaélésekkel szembeni védelem érdekében végzett **vizsgálatok szabályozása**;
- Az EU pénzügyi érdekeinek védelméhez kapcsolódó **alapfogalmak és részletszabályok** szabályozása;
- EU pénzügyi érdekeinek **büntetőjogi védelmét** érintő elvárások megfogalmazása.

2. Főbb fogalmak

A pénzügyi érdekvédelemhez kapcsolódó szabályozás változatossága azt eredményezi, hogy a témához kapcsolódó kulcsfogalmak eltérő szabályozókban jelennek meg, ugyanakkor egymáshoz való viszonyuk megértése érdekében szükséges ezek rendszerezése. A EU pénzügyi érdekeinek védelmét biztosító intézkedéseket általánosságban szabálytalanságkezelésnek hívjuk. A szabálytalanságkezelési rendszer három alapfogalom köré épül:

- **szabálytalanság**
- **csalás gyanúja**
- **csalás**

A három alapfogalom és a közöttük megjelenő elhatárolás szerepet kap abban az esetben is, amikor a tagállam teljesíti a Bizottság felé fennálló jelentési kötelezettségét, melynek során a kezelt szabálytalansági ügyekről ad számot, s egyben minősíti is az ügyeket a három kategória szerint. A három alapfogalmat kiegészíti egy negyedik, a korrupció, amely jól körülhatárolható magatartást foglal magába. Mind a főfogalmak, mind pedig a korrupció esetében is meg kell határozni, hogy az adott magatartások milyen visszatartó erejű intézkedéseket, azaz szankciókat vonnak maguk után. A szankciók típusai a definíciókat követően kerülnek bemutatásra.

⁸Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, az Európai Unióról szóló szerződés K.3 melléklete alapján létrejött egyezmény, 1995.

a. Szabálytalanság, mint alapdefiníció

A szabálytalanság definíciója általánosan ismert fogalmakból építkezik, azonban ezen fogalmak uniós jogi kontextusba helyezve a köznapitól eltérő értelmezést nyernek. Maga a Szabálytalanság a közösségi jog valamely rendelkezésének egy gazdasági szereplő általi, annak cselekménye vagy mulasztása útján történő megsértése, amelynek eredményeként a Közösségek általános költségvetése vagy a Közösségek által kezelt költségvetések kárt szenvednek vagy szenvednének, akár közvetlenül a Közösségek nevében beszédett saját forrásokból származó bevétel csökkenése vagy kiesése révén, akár indokolatlan kiadási tételek miatt.

Ahhoz tehát, hogy szabálytalanságról beszéljünk, az alábbi feltételeknek (bemutatva a feltételek értelmezését segítő fogalmimagyarázatokat) kell együttesen teljesülniük:

- **közösségi jog valamely rendelkezésének megsértése, amely** nem csupán az uniós jog rendelkezéseit érinti, hanem az azok alkalmazását/végrehajtását elősegítő nemzeti jogszabályok is úgy tekintendők, mint az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgáló rendelkezések, így azok megsértése is szabálytalanságnak tekintendő⁹.
- **gazdasági szereplő cselekménye (aktív tevékenység vagy mulasztás).** Gazdasági szereplőnek minősül minden olyan természetes vagy jogi személy vagy egyéb jogalany, aki részt vesz az alapokból származó támogatások megvalósításában, kivéve a tagállamokat, közhatalmi jogosítványaik gyakorlása során. Abban az esetben viszont, ha valamilyen fejlesztéshez kapcsolódóan uniós forrást vesz igénybe egy – közhatalmi jogosítványok gyakorlására feljogosított – közigazgatási szerv, tehát kedvezményezett szerepet tölt be, már követhet el szabálytalanságot. Ez biztosítja, hogy a felelősségre vonhatóság minden uniós forrásfelhasználó tekintetében alkalmazható legyen.
- **az Európai Unió általános költségvetésének megsértése vagy veszélyeztetése,** amely mind a megtörtént károkozást, mind pedig az azt célzó magatartást magában foglalja.

A szabálytalanság definíciója egyfajta kettősséget is tartalmaz, ugyanis egy olyan tág halmazt jelent, amely magába foglalja:

- **a nem szándékos, illetve**
- **a szándékos jellegű magatartásokat is.**

Ez azt jelenti, hogy általános értelmezés szerint szabálytalanságnak minősülnek mind az adminisztratív, mind pedig a büntetőjog által szankcionált magatartások, ugyanakkor operatív szinten szükséges a két kategória éles elkülönítése, tekintve, hogy mind a

⁹WORKING DOCUMENT Requirement to notify irregularities: practical arrangements. 19° CoCoLaF11/04/2002

kezelésük tekintetében, mind pedig a következményekben jelentős különbségek mutatkoznak.

b. Csalás gyanúja

A csalás gyanúja olyan szabálytalanság, amely alapján nemzeti szinten közigazgatási vagy büntető **eljárás kezdeményezhető annak érdekében, hogy meghatározzák a szándékos magatartás**, különösen a PIF Egyezmény¹⁰ által definiált csalás fennállását.

A csalás gyanújának minősülnek azok az ügyek, amelyek esetében feltételezhető a büntetőjogi következménnyel járó szándékos elkövetés, s ennek alapján a szabálytalansági ügyet kezelő tagállami hatóság feljelentést tesz az illetékes nyomozószolgálatnál.

c. Csalás

Amennyiben büntetőjogi következménnyel járó szándékos elkövetés bebizonyosodott, (azaz megszületett a jogerős bírósági ítélet) csalásról beszélünk. A PIF Egyezmény rendelkezik arról, hogy arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal **büntetendővé kell tenni a Unió bevételeit és kiadásait érintő csalásokat**, a különböző esetekben szükségessé váló egyéb szankciók alkalmazása lehetőségének sérelme nélkül, valamint arról, hogy – legalábbis súlyos esetekben – lehetővé kell tenni a szabadságvesztés büntetésének alkalmazását. A PIF Egyezmény szerint az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás a kiadások tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

- olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai Közösségek általános költségvetéséből,
- vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetésekből biztosított pénzeszközök jogtalan megszerzése vagy visszatartása,
- információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkal megegyező következményekkel,
- az ilyen pénzeszközök nem az eredetileg megjelölt és a döntés alapjául szolgáló célokra történő jogellenes felhasználása;

a bevételek tekintetében a következőkre vonatkozó minden szándékos cselekmény vagy mulasztás:

- olyan hamis, helytelen vagy hiányos nyilatkozatok vagy dokumentumok felhasználása vagy előterjesztése, amelyek következménye az Európai

¹⁰Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, az Európai Unióról szóló szerződés K.3 melléklete alapján létrejött egyezmény, 1995.

Közösségek általános költségvetése vagy az Európai Közösségek kezelésében levő, illetve az Európai Közösségek nevében kezelt költségvetés forrásainak jogtalan csökkentése,

- információ elhallgatása és ezzel egy konkrét kötelezettség megszegése, az előbbiekkal megegyező következményekkel,
- a jogszerűen szerzett haszon jogellenes felhasználása, az előbbiekkal megegyező következményekkel.

d. Korruptió

Passzív korrupciót/vesztegetést követ el az a tisztviselő, aki szándékosan, közvetlenül vagy közvetítő útján bármilyen előnyt kér vagy az előnyt elfogadja, akár a maga, akár egy harmadik személy javára, vagy ilyen előny ígérését elfogadja azért, hogy cselekedjen vagy tartózkodjon a kötelessége szerinti, vagy működésével kapcsolatos cselekvéstől, és hivatali kötelességét megszegi, oly módon, hogy azzal az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit károsítja vagy károsíthatja, passzív vesztegetést követ el.

Aktív korrupciót/vesztegetést követ el az, aki szándékosan, közvetlenül vagy közvetítő útján, bármiféle előnyt ígér vagy ad egy tisztviselőnek, a maga vagy harmadik személy javára azért, hogy a tisztviselő, hivatali kötelességét megszegve, cselekedjen vagy tartózkodjon a kötelessége szerinti vagy működésével kapcsolatos cselekvéstől, oly módon, hogy azzal az Európai Közösségek pénzügyi érdekeit károsítja vagy károsíthatja, aktív vesztegetést követ el.

e. Szankció

Főszabályként a szabálytalanságkezeléssel kapcsolatos alapvető elvárás az eredeti állapot visszaállítása, azaz a jogtalanul megszerzett előny elvonása a tartozás tárgyát képező (bevételi oldal esetén) vagy jogtalanul kapott összegek utáni (támogatások esetén) fizetési vagy visszafizetési kötelezettség formájában, vagy az előny iránti kérelemhez vagy előleg fizetésekor nyújtott biztosíték teljes vagy részleges elvesztésével. Ezek az intézkedések még nem minősülnek szankciónak, hiszen az okozott kárral egyenértékű kompenzálást tesznek lehetővé. Szankcióról csak abban az esetben beszélhetünk, ha „büntetés” jellegű intézkedés történik. Közigazgatási szankciók:

- közigazgatási bírság fizetése;
- olyan összeg megfizetése, amely a jogtalanul szerzett vagy kicsalt összeget – adott esetben kamataival együtt – meghaladja;
- a közösségi szabályok által nyújtott előny teljes vagy részleges megvonása, még akkor is, ha a gazdasági szereplő a szóban forgó előnynek csupán egy részében részesült jogosulatlanul;

- az előnyből való kizárás vagy annak megvonása a szabálytalanságot követő időszak vonatkozásában;
- a közösségi támogatási rendszerben való részvételhez szükséges jóváhagyás vagy elismerés ideiglenes megvonása;
- a szabályokban rögzített feltételek teljesülését célzó biztosíték vagy letét elvesztése, vagy a jogtalanul elengedett biztosíték összegének visszafizetése;

A büntetőjogi szankciók esetében a korábban említetteknek megfelelően a PIF Egyezményt elfogadó tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a csalást, **valamint csalásban való részvételt, felbujtást vagy ilyen magatartás kísérletét hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal büntessék**, beleértve, legalábbis a csalás súlyos eseteiben, a kiadatást megalapozó szabadságvesztéssel járó büntetést. Az Egyezmény rendelkezik a csalás súlyának minősítéséről is, eszerint súlyosnak minősül az a csalás, ahol az elkövetési érték eléri vagy meghaladja az egyes tagállamok által meghatározott minimális összeget.

3. Az EU pénzügyi érdekeinek védelmét érintő szabályok

a. Általános szabályozás

Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződésben (EUMSZ) egymással szoros összefüggésben két cikk tartalmazza az uniós intézmények és a tagállamok számára meghatározott felelősséget és a feladatokat az Unió pénzügyi érdekeinek védelme területén. Ez a két cikk tekintendő a további általános és szektorális jogszabályok alapjának.

Az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 317. cikke alapján **a Bizottság a költségvetést a tagállamokkal együttműködve**, a költségvetési szabályokat tartalmazó rendeletnek megfelelően **saját felelősségére** és az előirányzatok keretein belül **hajtja végre a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás elveinek tiszteletben tartásával. A tagállamok együttműködnek a Bizottsággal** annak érdekében, hogy biztosítsák a költségvetési előirányzatoknak a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás alapelveivel összhangban történő felhasználását.

A költségvetési szabályokat tartalmazó rendelet meghatározza a költségvetés végrehajtása során **a tagállamokat terhelőellenőrzési és számviteli kötelezettségeket és az ezekkel járó felelősséget.**

A 317. cikk első mondata tekinthető lényegesnek a témánk szempontjából, mely egyértelműen meghatározza a költségvetés, azaz az uniós források végrehajtásáért való felelősséget. Ennek alapján a Bizottság a főfelelős a költségvetés végrehajtásáért, azonban ezt szorosan együttműködve a tagállamokkal teszi meg a pénzügyi gazdálkodási szabályok betartása mellett. Ennek jelentősége a későbbiekben bemutatandó megosztott irányításnál válik különösen fontossá.

Az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 325. cikke szerint **az Unió és a tagállamok küzdenek a csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő minden egyéb jogellenes tevékenység ellen** olyan intézkedésekkel, amelyeknek elrettentő hatásuk van és hathatós védelmet nyújtanak a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban.

A tagállamok az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás leküzdésére megteszik **ugyanazokat az intézkedéseket**, mint amelyeket a saját pénzügyi érdekeiket sértő csalás leküzdésére tesznek.

A Szerződések egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül a tagállamok **összehangolják az Unió pénzügyi érdekeinek csalással szembeni védelmét célzó tevékenységüket**. Ennek érdekében a Bizottsággal együtt megszervezik a megfelelő hatáskörrel rendelkező hatóságaik közötti szoros és rendszeres együttműködést.

Az Európai Parlament és a Tanács a **rendes jogalkotási eljárás keretében** és a Számvevőszékkel folytatott konzultációt követően meghozza az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások megelőzése és az azok elleni küzdelem terén a szükséges intézkedéseket azzal a céllal, hogy **hathatós és azonos mértékű védelmet nyújtsanak** a tagállamokban, valamint az Unió intézményeiben, szerveiben és hivatalaiban.

A Bizottság a tagállamokkal együttműködve évente jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az e cikk végrehajtása érdekében megtett intézkedésekről. A 325. cikk tehát a 317. cikkben megfogalmazott felelősségi viszonyt tovább vezetve explicit módon jeleníti meg a pénzügyi érdekvédelemhez kapcsolódóan szükséges feladatokat és felelősséget, sőt, a tagállamok számára előírja, hogy minimum a saját költségvetésük védelmében felsorakoztatott eszközrendszerrel védjék az uniós költségvetést. Az azonos védelem, mint kötelező elvárás biztosítja azt, hogy a tagállamok rendelkezéséből kivont (EU bevételei), és támogatásként visszaosztott közpénzek (EU-s kiadások) ne „kapott pénzként”, kerüljenek figyelembevételre, hanem ezek esetében is a tisztán nemzeti költségvetés „saját pénzhez” fűződő védelme teljesüljön.

Fontos változás a Lisszaboni Szerződés hatálybalépést követő szövegmódosulás, mely a 325. cikk (4) pontja tekintetében már nem korlátozza¹¹ a csalásellenes küzdelmet az adminisztratív jellegű intézkedések és szabályok meghozatalára, ahogy azt a (280.) előzménycikk tette. Ez azt jelenti, hogy a korábbi, hárompilléres rendszerrel ellentétben a büntetőjogi szabályrendszer tekintetében is lehetőséget kap az EU, hogy tagállami szintű szabályozásra tegyen javaslatot és fogadjon el szabályokat.

Az EUMSZ fenti két cikke azon túl, hogy a szabályos és felelős gazdálkodás alapelveinek is tekinthető, kiemelt figyelmet érdemel ott, ahol az uniós pénzeszközök

¹¹A Lisszaboni Szerződést megelőzően a 280. cikk (későbbi 325. cikk) a következő rendelkezést is tartalmazta: Ezek az (...Unió pénzügyi érdekeit sértő csalások megelőzése és az azok elleni küzdelem terén szükséges...) intézkedések nem érintik sem a nemzeti büntetőjog alkalmazását, sem a nemzeti igazságszolgáltatást.

felhasználásában a tagállami támogatáskezelő rendszerek kapnak hangsúlyt. Ez pedig nem más, mint az ún. **a megosztott irányítás** végrehajtási módja.

A megosztott irányítás keretében kezelt uniós forrásokra legjobb példa az Unió kevésbé fejlett tagországainak társadalmi és gazdasági felzárkóztatása érdekében juttatott kohéziós források, mely Magyarországon a csatlakozást követően az NFT, majd azt követően az ÚMFT, és ÚSZT formájában jelentek meg. Mit is jelent a megosztott irányítás. Amennyiben a Bizottság megosztott irányítás keretében kezeli a költségvetést, úgy a végrehajtási részletszabályok kialakítását és a további feladatokat a tagállamokra ruházza át.

A tagállamok a költségvetés végrehajtásával kapcsolatos feladatok elvégzése során kötelesek **meghozni minden, az Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez szükséges intézkedést**, beleértve a jogalkotási, szabályozási és igazgatási intézkedéseket is, különösen:

- gondoskodva arról, hogy a költségvetésből finanszírozott műveleteket szabályosan és hatékonyan, a vonatkozó ágazatspecifikus szabályoknak megfelelően hajtsák végre, és e célból az uniós források iránításáért és kontrolljáért felelős szerveket jelölve ki, és felügyelve azokat
- **megelőzve, felderítve és kijavítva a szabálytalanságokat és csalást.** A tagállamok az ágazatspecifikus szabályoknak és a nemzeti jogszabályok különös rendelkezéseinek megfelelő, hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciókkal sújtják a végső kedvezményezetteket.

A tagállamokat terheli a felelősség **a jogosulatlanul kifizetett összegek visszafizettetéséért**, valamint amennyiben szükséges, a bírósági eljárások elindításáért. Mindemellett a tagállamok kötelessége, hogy az ágazatspecifikus szabályoknak és a nemzeti jogszabályok különös rendelkezéseinek megfelelő, **hatékony, visszatartó erejű és arányos szankciókkal sújtásuk a kedvezményezetteket.**

Összefoglalva tehát a megosztott irányítás során a tagállam köteles az uniós források szabályos lebonyolítását elvégezni, s ennek érdekében olyan ellenőrzési és irányítási rendszert kialakítani, amely képes kiküszöbölni a visszaéléseket, illetve ha azok megtörténtek, akkor megfelelő eljárásokkal kell rendelkeznie **aszabálytalanságok és csalásokfelderítése, kivizsgálása, az érintett összegek visszafizettetése és a visszaélések szankcionálása érdekében.**

A megosztott irányítás nem csupán azért emelendő ki a végrehajtási típusok közül, mert a felelősség átruházása mellett nagyfokú szabályozási szabadságot biztosít a tagállamok számára, hanem azért is, mert a gyakorlatban az EU pénzeszközeinek jelentős részét (mintegy 80%-át) ezen irányítási forma keretében költik el. A megosztott irányítás alapján tehát a kiadásokat a Bizottság helyett jellemzően a tagállamok hatóságai kezelik.

Annak biztosítása érdekében, hogy tagállamoknak juttatott források felhasználása a vonatkozó, elsősorban uniós keretszabályokkal összhangban történjen, a Bizottság különböző ellenőrzési eljárásokat és szükség esetén **pénzügyi korrekciós mechanizmusokat alkalmaz**, amelyek lehetővé teszik számára, hogy vállalja a végső felelősséget a költségvetés végrehajtásáért. A pénzügyi korrekciós mechanizmus keretében lehetősége van a Bizottságnak arra, hogy – amennyiben hiányosságot talál a tagállam szabálytalanságkezeléssel kapcsolatos tevékenységében, vagy egyéb megalapozott okok miatt, akkor – bizonyos, a tagállam költségvetéséből már kifizetett tételeket ne tekintsen elszámolhatónak, vagy akár már korábban elszámolt összegek tekintetében visszafizetésre kötelezze a tagállamot. Ha megnézzük a legrészletesebb, ágazat specifikus szabályokat, akkor láthatjuk, hogy a tagállam komoly uniós szankciók kilátásba helyezésével nézhet szembe, ha uniós kötelezettségeit nem teljesíti és nem követi a „jó gazda elvét”.

b. Ágazat specifikus EU jogi szabályozás

Bár az ágazat specifikus jogszabályok eltérőek, a pénzügyi érdekvédelem teljesülése érdekében kialakított szabályrendszer főbb elemei hasonló módon alakulnak. Példaként továbbra is a kohéziós politika szabályrendszerén belül maradva érdemes megvizsgálni a területet. A kohéziós politikára vonatkozó szabályozás alapján a tagállam felelőssége a szabálytalanságok megelőzése, feltárása és korrigálása, valamint a jogosulatlanul kifizetett összegek – adott esetben a késedelmi kamatokkal együtt történő – visszafizettetése. Tekintve, hogy a végső felelősség – amint az már korábban láttuk –, minden esetben a Bizottságé, ezért a tagállamok kötelesek értesíteni a Bizottságot minden szabálytalansággal érintett ügyről, valamint a kapcsolódó államigazgatási és bírósági eljárások előrehaladásáról.

A tagállam, pontosabban a támogatáskezelő szervezetek legfontosabb feladata, hogy minden (akár vitás, vagy szabálytalanságot érintő) eseményt a támogatás címzettjével (kedvezményezett) tudjon rendezni. Mindaddig, amíg a tagállam saját ellenőrzési és irányítási rendszere megfelelően és eredményesen működik (s ezt a Bizottság is hasonló módon értékeli), addig a Bizottság számára nincs ok a tagállami beavatkozásra. Ha vitás ügyek rendezése nem zárul eredménnyel és/vagy a kedvezményezett számára jogosulatlanul kifizetett összeget a tagállami hatóság nem tudja behajtani, a tagállam felelős az így elveszett összegeknek az Európai Unió általános költségvetésébe történő visszafizetéséért, amennyiben megállapítást nyer, hogy a felmerült veszteséget a tagállam által elkövetett hiba vagy gondatlanság okozta. **A tagállam érdeke, hogy minden lehetséges módon, mindent elkövetve megpróbálja visszaszerezni a szabálytalanul felhasznált forrásokat, mert ennek sikertelensége esetén van csak lehetősége arra, hogy veszteséggént a saját**

nemzeti költségvetését érintő összeget írja le, míg az Unió szintén veszteséggént tekint az őt ért pénzügyi kárra, annak visszafizetését nem várja el a tagállamtól. A pénzügyi korrekciós intézkedések hatása jelentősen eltér attól függően is, hogy azokat a tagállam, vagy a Bizottság hajtja végre:

- *Tagállam által végrehajtott pénzügyi korrekció:* A szabályozás nem csak előírja, de érdekeltté is teszi a tagállamot abban, hogy a szabálytalanságok elleni fellépést (megakadályozás, észlelés, kivizsgálás, korrekció) kiemelten kezelje, s ennek keretében a szabálytalanul igénybevett összegeket – melyek kisebb mértékben érintenek csak nemzeti költségvetésből származó pénzeket, nagyobb részben pedig uniós forrásokat – hiánytalanul behajtsa. Amennyiben a támogatáskezelő szervezet vissza tudja fizettetni a kedvezményezettrel a jogosulatlanul igénybevett támogatást, abban az esetben ezt az összeget a tagállam újra felhasználhatja.
- *Bizottság által végrehajtott pénzügyi korrekció:* Ellenkező esetben, azaz, ha a tagállam irányítási és ellenőrzési rendszerében olyan súlyos hiányosság van, amely kockáztatja az EU-s források felhasználásának szabályosságát, vagy a Bizottság tár fel olyan szabálytalanságot, melyet a tagállamnak kellett volna, akkor a Bizottság a tagállamnak nyújtott EU-s forrás részben vagy egészben történő megszüntetésével pénzügyi korrekciót hajthat végre. Ez esetben a tagállam számára biztosított teljes uniós keretösszeg csökken, azaz az érintett összegek végérvényesen elvesznek.

c. A büntetőjogi védelmet érintő EU szabályozás

A Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőzően az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelméhez kapcsolódó büntetőjogi témák a korábbi hárompilléres rendszer keretein belül a 3. (Bel- és igazságügyi együttműködés) pillérbe tartoztak. Ennek keretében **az Unió pénzügyi érdekei büntetőjogi védelmének első elemeként 1995-ben vezették be az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló PIF Egyezményt** és az azt kísérő jegyzőkönyveket. A PIF egyezmény meghatározza egyrészt, hogy mely cselekmények minősülnek az EU pénzügyi érdekeit sértő magatartásnak, másrészt azt, hogy ezen cselekményeket a tagállamok kötelesek a büntetőjogi eszköztárukkal üldözni, s ennek keretében azokat hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciókkal sújtani. A későbbiekben majdnem minden tagállam ratifikálta a PIF-egyezményt, amely a ratifikáló tagállamok vonatkozásában hatályba lépett. Ennek ellenére **még mindig jelentős eltérések mutatkoznak az Unión belül az EU pénzügyi érdekeinek büntetőjogi eszközök révén történő védelmét illetően.** „A PIF-egyezmény nyomán beindult büntetőjogi evolúció ugyanis meglehetősen lassú volt. Noha minden tagállam köteles a büntetőjog eszközeivel üldözni az EU

pénzügyi érdekeinek megsértését, bizonyos országok a büntetőjogukat önként a PIF egyezményhez alakították és az abban definiált bűncselekményeket üldözik ilyenként, mások számára az egyezmény szövegének és értelmének átvétele csatlakozási feltétel volt (Románia, Bulgária); megint mások gondos vizsgálat után megállapították, hogy nemzeti joguk nem igényel változtatást, mert az egyezményben definiált magatartás pönalizálásánélkül is biztosított (pl. Svédország). Végül van olyan is, amely az egyezmény szövegét elfogadta, de nem az abban foglalt magatartásokat üldözi az EU pénzügyi érdekeinek megsértéseként (Magyarország),¹².

Például a csalás tekintetében, a tagállamok e bűncselekmény fogalmát számos különböző jogszabályi formában jelenítik meg, az általános büntető törvénykönyvtől (amelyben önálló vagy általános tényállásként is szerepelhet) az adózási bűncselekményekről szóló törvénykönyvig. Hasonlóképpen, a bűnözés e formáira a különböző tagállamokban alkalmazandó szankciók tekintetében is igen nagy eltérések tapasztalhatók. „Első lépésként tehát a PIF egyezmény egységes értelmezését kellene biztosítani, és mindenhol azonos elkövetési magatartást tekinteni az EU költségvetését sértő bűncselekménynek”¹². Ez az állapot arra mutat, hogy az Unió pénzügyi érdekei nem részesülnek egyenlő védelemben, továbbá hogy a csalás elleni intézkedések nem érik el a szükséges mértékű visszatartó hatást. A csalás és az Unió pénzügyi érdekeit sértő egyéb bűncselekmények felderítésére irányuló bünyügyi vizsgálatokat eltérő jogi és eljárási keret jellemzi, mely azt eredményezi, hogy a tagállami rendőri szervek, ügyészek és bírák a saját nemzeti jogszabályaik alapján döntenek el, hogy fellépnek-e az uniós költségvetés védelmében, és ha igen, akkor milyen formában. Jóllehet történtek próbálkozások az e területre vonatkozó minimumkövetelmények felállítására, a helyzet továbbra sem változott számottevően, tekintve, hogy a Bizottságnak az EUMSZ hatályba lépését megelőzően nem volt jogköre arra, hogy jogi eljárást indítson a tagállamok ellen a Szerződés harmadik pillére alapján elfogadott intézkedések átültetésének elmaradása miatt. Ilyen eljárásokra 2014. december 1-jétől lesz lehetőség a Lisszaboni Szerződésnek megfelelően. A Szerződés legfontosabb újítása, hogy megerősített hatáskörökkel ruházta fel az Uniót az EU pénzügyi érdekeinek védelme terén, valamint a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés tekintetében. E szerint az uniós pénzügyi érdekek védelmezésének négy módja:

- 1. a büntetőügyekben folytatott eljárásjogi igazságügyi együttműködésre irányuló intézkedések (82. cikk),*
- 2. büntetőjogi minimumszabályokat megállapító irányelvek elfogadása (83. cikk),*
- 3. az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalásokról szóló jogszabályok elfogadása (310. cikk (6) bekezdése és 325. cikk (4) bekezdése),*

¹²Ügyvédvilág 2010/7-8: Aktuális kérdések az Európai Ügyészségről – Dr. Miskolczi Barna interjú

4. a 85. cikk nyomozati jogkört biztosít az Eurojust számára, a 86. cikk pedig lehetővé teszi, hogy az Eurojustból Európai Ügyészséget hozzanak létre az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények elleni küzdelem céljából.

A büntetőjogi eszközrendszer fejlesztése során azonban különös figyelemmel kell lenni arra, hogy a büntetőjogot kizárólag végső eszközként, a szubszidiaritás és az arányosság megfelelő figyelembevételével szabad alkalmazni. Mivel a büntetőjog a társadalmi ellenőrzés rendkívül szigorú mechanizmusát jelenti, amely jelentősen érinti az alapvető polgári szabadságjogokat, végső eszközként kell alkalmazni, és olyan módon kell végrehajtani, hogy védelmet nyújtson az alapvető érdekeknek, miközben tiszteletben tartja a polgári szabadságjogokat és az azokkal élő polgárokat.

d. A korrupció elleni uniós küzdelem

Becslések szerint mintegy évi 120 milliárd euró, azaz az EU GDP-jének 1 %-a veszendőbe megy a korrupció miatt. Öt uniós polgárból négy azon a véleményen van, hogy hazájában súlyos probléma a korrupció. A Transparency International korrupciós érzékelési indexében a 27 uniós tagállam átlagos pontszáma csupán szerény javulást mutat, továbbá szintén a Transparency International felmérése szerint éves szinten az uniós polgárok 5 %-a fizet kenőpénzt. A korrupció akár 20–25 %-kal is emelheti a közbeszerzési szerződések teljes költségét.

A korrupció – bár jellege és mértéke különbözhet – valamennyi uniós tagállamot és az Unió egészét is károsítja:

- **Pénzügyi kárt okoz** azáltal, hogy csökkenti a beruházások szintjét, gátolja a belső piac megfelelő működését, és károsítja az államháztartást.
- **Káros a társadalomra** nézve, mivel a szervezett bűnözői csoportok a korrupció felhasználásával követnek el más súlyos bűncselekményeket, például folytatnak kábítószer-kereskedelmet vagy emberkereskedelmet.

Az EUMSZ 83. cikkének (1) bekezdése a korrupciót azon bűncselekmények között sorolja fel, amelyek esetében irányelvekben szabályozási minimumok állapíthatók meg a bűncselekményi tényállások és a büntetési tételek meghatározására vonatkozóan, mivel a korrupció hatásában gyakran több államra kiterjedő vonatkozású. A több államra kiterjedő vesztegetés, illetve a korrupció egyéb formái, pl. a bírói karon belüli korrupció befolyásolhatja a versenyt és a beruházásokat.

Korábban nem volt olyan mechanizmus, amely koherens és átfogó módon követte volna nyomon az uniós és tagállami szintű korrupcióellenes politikák meglétét, illetve értékelte volna ezek hatékonyságát. A Bizottság tehát szükségesnek látta, hogy a tagállamok korrupcióval szembeni erőfeszítéseinek nyomon követésére és értékelésére új mechanizmust hozzon létre, az **uniós antikorrupciós jelentést, melyet:**

- 2013-tól kezdődően két évente készíti el a Bizottság;
- munkája során szakértői csoport és kutatási összekötői hálózat segíti;
- az uniós költségvetés fog finanszírozni.

Az antikorrupciós jelentés a következő részekből épül fel:

- **Tematikus rész**, amely – kutatásokra támaszkodva – a korrupció ellen folytatott uniós küzdelem egyes aspektusait helyezi előtérbe, valamint tematikus esettanulmányokat, bevált módszerek példáit és ajánlásokat is tartalmaz;
- **Országélelmzések**, beleértve az egyes tagállamoknak szóló egyedi ajánlásokat is, a meglévő nyomkövetési mechanizmusok eredményeire, valamint a releváns források segítségével elérhető bizonyítékok áttekintésére támaszkodva. E részt az uniós szinten teendő megfelelő lépésekre vonatkozó ajánlások egészíthetik ki;
- **Uniós szinten jelentkező tendenciák**, a korrupcióról szóló, az uniós polgárok körében a különböző területeken jelentkező korrupció érzékelését mérő, két évente készített Eurobarométer felmérés eredményeire, valamint az uniós szinten jelentkező korrupcióval kapcsolatos tapasztalatokra vonatkozó egyéb forrásokra is kiterjedően.

Az uniós antikorrupciós jelentés elkészítésekor a Bizottság igénybe veszi a meglévő nyomkövetési és értékelési mechanizmusokat, hogy elkerülhető legyen a tagállamok adminisztratív terheinek növekedése és az erőfeszítések duplikációja. Nemzetközi szinten a meglévő főbb nyomkövetési és értékelési mechanizmusok a következők:

- az Európa Tanács Korrupció Elleni Államok Csoportja (GRECO);
- az OECD vesztegetések elleni küzdelemmel foglalkozó munkacsoportja, valamint;
- az ENSZ Korrupció elleni Egyezményének (UNCAC) felülvizsgálati mechanizmusa.

E mechanizmusok ösztönzik az ezekhez csatlakozó államokat a korrupcióellenes szabályok végrehajtására és érvényesítésére. Ugyanakkor **mindegyikük esetében több olyan jellemző van, amely korlátozza a korrupcióval kapcsolatos uniós szintű problémák hatékony kezelésére való alkalmasságukat.**

Az EU számára a legátfogóbb hatályos eszköz a GRECO, tekintettel arra, hogy ennek valamennyi tagállam részese.

A strasbourgi székhelyű Group of States against Corruption-t (GRECO – Korrupció Elleni Államok Csoportja) 1999-ben alapította az Európa Tanács, hogy így kövesse nyomon, hogy a tagállamok miként alkalmazzák a szervezet korrupcióellenes előírásait. A GRECO célja az, hogy fejlessze tagországi korrupcióellenes küzdelemmel kapcsolatos képességeit oly módon, hogy a kölcsönös értékelés és a többi tag részéről kifejtett nyomásgyakorlás révén nyomon követi, hogy tagországi hogyan alkalmazzák az Európa Tanács korrupcióellenes standardjait. A GRECO segít meghatározni a tagországi korrupcióellenes politikák hiányosságait rámutatva a szükséges jogalkotási, intézményi és gyakorlati reformokra. A GRECO ezen felül fórumot biztosít a korrupció megelőzése, illetve felderítése területén alkalmazott legjobb gyakorlatok megosztására is. A kibővített megállapodással létrejövő GRECO tagság nem korlátozódik az Európa Tanács tagországaire. Bármely, a kibővített megállapodás kidolgozásában résztvevő állam

csatlakozhat oly módon, hogy szándékáról értesíti az Európa Tanács Főtitkárát. Ezen felül bármely állam, amely a Büntetőjogi, illetve Polgári Jogi Korrupciós Egyezmények részesévé válik, automatikusan csatlakozik a GRECO-hoz is, illetve annak értékelési eljárásaihoz. Jelenleg a GRECO-nak 49 tagállama van (48 európai ország és az Amerikai Egyesült Államok).

Minden tagállam benyújt a GRECO-nak egy listát azokról a szakértőkről, akik rendelkezésre állnak, hogy részt vegyenek a GRECO értékelési eljárásaiban. A GRECO alapszabály-bizottsága fogadja el a GRECO költségvetését. Az alapszabály-bizottságnak jogában áll továbbá nyilatkozatot kiadni, amennyiben úgy látja, hogy valamely tagja nem teszi meg a megfelelő lépéseket a hozzá címzett ajánlások teljesítése tekintetében.

A GRECO minden tagját egyformán figyelemmel kíséri egy – a kölcsönös értékelésen és tagországi nyomásgyakorláson alapuló - eljárás révén. A GRECO mechanizmusa biztosítja a jogegyenlőséggel és a kötelezettségekkel kapcsolatban alkalmazott egyenlőségi elv szigorú érvényesítését tagjai tekintetében. A szervezet minden tagja részt vesz a kölcsönös értékelési és megfelelőségi eljárásban, és korlátlanul aláveti magát ezeknek.

A GRECO ellenőrzési eljárásai az alábbiak:

- a szükséges jogalkotási, intézményi és gyakorlati reformok továbbvitelét célzó ajánlásokat eredményező "horizontális" értékelési eljárás (minden tagot egy értékelési körben értékelnek);
- a megfelelőségi eljárás, amely azt vizsgálja, hogy a tagok milyen intézkedéseket tettek az ajánlások megvalósítása érdekében.

A GRECO ciklusokban működik: értékelési körök (minden kör meghatározott témát fed le). A GRECO révén az az EU hozzájárul a páneurópai jogi környezetre vonatkozó minimumszabályok biztosításához. A GRECO az uniós nyomonkövetési mechanizmushoz különösen azzal járulna hozzá, hogy információt nyújtana az uniós tagállamokra vonatkozó, a GRECO által már elkészített értékelési és megfelelőségi jelentések összehasonlító elemzése formájában, valamint jelezné a további nyomon követést igénylő főbb teljesítetlen ajánlásokat.

A meglévő és a fent ismertetett bevezetés alatt álló jogi eszközök hatékonyabb nyomon követése és végrehajtása mellett a korrupcióellenes szempontokat – átfogó megközelítés részeként – valamennyi releváns uniós külső és belső politikába be kell építeni. Az EU belső politikája tekintetében az alábbi területek kapnak kiemelt hangsúlyt:

- Bűnüldözés, igazságügyi és rendőrségi együttműködés az Unión belül;
- Közbeszerzés;
- Az adminisztratív kapacitás bővítését támogató kohéziós politika;
- Az uniós vállalkozásokra vonatkozó számviteli standardok és kötelező könyvvizsgálat;
- A politikai korrupció megelőzése és az ellene folytatott küzdelem;

- A statisztikák fejlesztése;
- Feddhetetlenség a sportban;
- Az uniós közpénzek korrupcióval szembeni védelme.

Az EU külső politikája az alábbi területeket veszi célba:

- Tagjelölt, potenciális tagjelölt és szomszédságpolitikai országok;
- Együttműködési és fejlesztési politikák;
- Kereskedelempolitika.

Reálisan nézve a helyzetet, e kezdeményezések nem fogják felszámolni az Unión belüli vagy azon kívüli korrupciót. Ugyanakkor együttesen hozzájárulnak a probléma visszaszorításához, mindenki javát szolgálva.

e. A tagállamok jelentési kötelezettsége

A Bizottság költségvetés végrehajtásáért való felelősségéhez szigorú és rendszeres tagállami kontroll társul, s ez különösen igaz abban az esetben, ha a közös költségvetést a fentiekben részletezett károsító magatartásokról van szó. A tagállamok minden negyedév végét követő két hónapon belül jelentenek a Bizottságnak minden olyan szabálytalanságot, amely első közigazgatási vagy jogi ténymegállapítás tárgyát képezi.

A szabálytalansági jelentések két fő típus szerint különböztethetők meg:

- Kezdeti jelentés: ebben a jelentésben ad számot a tagállam egy új esettel kapcsolatban;
- Nyomonkövetési jelentés: melyben az esettel kapcsolatos legújabb, vagy az első jelentésből hiányzó információkat kell megadni.

A szabálytalansági jelentések szerkezete öt fő téma köré összpontosul:

1. az első rész a jelentés azonosítását;
2. a második a szabálytalanság kategorizálását és a felfedezésének körülményeit;
3. a harmadik a szabálytalansággal összefüggésbe hozható természetes vagy jogi személyek adatait;
4. a negyedik a pénzügyi következményeket, míg;
5. az ötödik a korrekciós intézkedések leírását tartalmazza.

Első közigazgatási vagy jogi ténymegállapításnak számít az illetékes tagállami hatóság első olyan írásbeli értékelése, amely konkrét tényekre alapozva megállapítja a szabálytalanság tényét, nem érintve azt a lehetőséget, hogy ez a megállapítás a közigazgatási vagy bírósági eljárás változásainak következtében utólag felülvizsgálható vagy visszavonható.

Az első ténymegállapítás nem szükségszerűen egy adminisztratív vagy jogi eljárást lezáró hivatalos irat, amely a szabálytalanságot megállapítja, mivel a tagállamoknak egy adott szabálytalansági ügy lezárásáig folyamatosan jelenteniük kell minden, a

szabálytalansággal kapcsolatos olyan információt, amely az első jelentés alkalmával még nem állt rendelkezésre.

A fentiekből következik, hogy a tagállamok jelentési kötelezettsége már azt megelőzően fennáll, hogy összegyűjtenék a szabálytalanságot egyértelműen, és megdönthetetlen bizonyítékokkal alátámasztó tényeket. Ez a megközelítés szerves része az uniós jogszabályok által a Bizottságnak biztosított korrekciós intézkedésekhez szükséges gyors beavatkozást lehetővé tevő rendszernek.

IV. Az OLAF

1. az OLAF létrejötte, célja, feladatai

Az OLAF az Európai Csalásellenes Hivatal francia elnevezésének (Office Européen de Lutte Anti-Fraude) rövidítése. A Bizottság 1999-ben hozta létre az OLAF-ot, melynek alapvetően hármas küldetése van:

1. a csalás- korrupció, illetve egyéb pénzügyi vonatkozású jogellenes tevékenységek elleni harcával védi az Európai Unió pénzügyi érdekeit;
2. az uniós tisztviselők által elkövetett súlyos kötelességszegések akár fegyelmi, vagy büntetőjogi felelősségre vonást is eredményező kivizsgálásával védi az európai intézmények szabályszerű működésébe vetett bizalmat;
3. támogatja az Európai Bizottságot a csalás-megelőzési és felderítési stratégiák, eljárások kidolgozásában, fejlesztésében és megvalósításában.

Az OLAF kizárólag olyan ügyekben járhat el, amelyek uniós forrásokkal hozhatók összefüggésbe.

Az OLAF létrehozásához egy olyan botrány járult hozzá, amely az EU pénzügyi érdekeinek sérelméhez kapcsolódott. "A politikai hatóságok elveszítették az irányításuk alá helyezett apparátusok feletti ellenőrzést" ezt a megsemmisítő következtetést tartalmazta az az Európai Parlament által felkért szakértői jelentés, amelynek közzététele 1999 márciusában az akkori, Jacques Santer vezette testület kollektív lemondásához vezetett. Bizonyos EU programmal kapcsolatos megállapítások között szerepelt a vezető ellenőrzés és információáramlás hiánya, a hatáskörök szabálytalan kijelölése, a pályáztatás elvének figyelmen kívül hagyása, de bizonyítékokat találtak fiktív szerződésekre és személyi kérdések szembeszökően szabálytalan kezelésével szembeni elnéző magatartásra. A leginkább leszerepelt biztos, aki gyakorlatilag a többieket is magával rántotta, a kulturális ügyekért felelős Edith Cresson, korábbi francia miniszterelnök asszony volt, aki ellen korrupciós vádat is megfogalmaztak.

Az OLAF első két pontban említett tevékenysége keretében **igazgatási vizsgálatokat folytathat le**. Az OLAF nem rendelkezik büntetőjogi vizsgálati eszközökkel, nem tekinthető nyomozó szolgálatnak, azaz az általa lefolytatott vizsgálatok nem befolyásolhatják a tagállamok büntetőeljárás kezdeményezésére vonatkozó hatáskörét. Az OLAF vizsgálati tevékenységének egyik garanciális eleme a számára biztosított **függetlenség**.

Az OLAF függetlenségének egyik legfontosabb eszköze, hogy a főigazgató a vizsgálatok lefolytatását saját hatáskörben rendelheti el. A vizsgálatok kezdeményezésével és lefolytatásával, illetve az egyes vizsgálatok lefolytatását követően a jelentések összeállításával kapcsolatosan nem kérhet, és nem fogadhat semmilyen utasítást tagállami, vagy uniós intézményektől, szervektől, hivataloktól vagy az egyes országok kormányaitól. A vizsgálatok lefolytatására az OLAF – bár nem utasítható – felkérhető. Az igazgatási vizsgálatok két csoportba sorolhatók, melyek esetében eltérőek az OLAF vizsgálati jogosítványai.

a. belső vizsgálatok

Az OLAF az Európai Unió intézményein, szervein, hivatalain és ügynökségein (együttesen uniós intézmények) belül folytathatja le a belső vizsgálatokat. Vizsgálati jogköre a belső vizsgálatok esetén a legszélesebb, tekintve, hogy az uniós intézmények birtokában levő minden információhoz közvetlen és bejelentés nélküli hozzáférési, valamint minden helyiségbe belépési jogosultsággal rendelkezik. Felhatalmazása van arra, hogy ellenőrizze az uniós intézmények számláit, továbbá jogosult minden dokumentumról vagy az uniós intézmények birtokában levő minden adathordozóról másolatot vagy kivonatot készíteni.

Szükség esetén lehetősége van az ilyen dokumentum vagy információ őrzését átvállalni annak biztosítása céljából, hogy azok ne tűnhessenek el, továbbá az uniós intézmények személyzete köteles az OLAF által kért szóbeli információ közlésére. Az OLAF vizsgálati jogainak teljesülése érdekében az uniós intézmények kötelesek olyan határozatokat elfogadni, melyek tartalmazzák az uniós intézmények tagjainak, tisztviselőinek és egyéb alkalmazottainak azon köteleességét, hogy az OLAF képviselőivel együttműködjenek, és számukra információt szolgáltatassanak.

b. külső vizsgálatok

Az OLAF a tagállamokon és harmadik országokon belül folytathat le külső vizsgálatokat. A külső vizsgálatok tekintetében az OLAF a belső vizsgálatoknál szűkebb vizsgálati jogosultságokkal rendelkezik, s az ennek keretében végrehajtott helyszíni ellenőrzések során a Bizottságra ruházott hatásköreit gyakorolja (tagállamokban), vagy a hatályos együttműködési megállapodások rendelkezéseivel összhangban jár el (harmadik országokban). Amint arról a korábbiakban már szó volt, alapvetően a tagállam felelőssége, hogy kivizsgálja a szabálytalanságokat. Ezen tagállami felelősség sérelme nélkül a Bizottság abban az esetben végez ellenőrzést egy tagállamban, ha:

- súlyos vagy transznacionális szabálytalanságokat, vagy több tagállamban működő gazdasági szereplőkre kiterjedő szabálytalanságokat kíván felderíteni;

- a szabálytalanságok felderítése végett (egyedi jelleggel) a tagállamban a helyzet a helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok megerősítését igényli a pénzügyi érdekek védelme hatékonyságának javítása és ezáltal a Közösségen belüli egyenértékű védelmi szint biztosítása érdekében;
- az érintett tagállam kérésére.

Külső vizsgálatok esetén a Bizottság ellenőrei különleges jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek, melyeket a szükséges tagállami szabályok kialakításával kell érvényre juttatni. Ennek jelentősége abban rejlik, hogy a Bizottság ellenőrei a vizsgálat során kötelesek betartani az érintett tagállam joga által megállapított eljárási szabályokat. Ezek a szabályok nem lehetnek ellentétesek az alábbiakban felsorolt, a külső vizsgálatokat érintő, kötelező uniós elvárásokkal:

1. az érintett tagállam tisztviselői részt vehetnek a helyszíni ellenőrzéseken és vizsgálatokon, továbbá, ha az érintett tagállam úgy kívánja, a vizsgálatokat a Bizottság és a tagállam érintett hatóságai közösen folytathatják le;
2. a Bizottság olyan gazdasági szereplőket vizsgál, akikkel szemben a korábban említett szankciók alkalmazhatóak, amennyiben azonban a szabálytalanság megállapításához elengedhetetlen, más érintett gazdasági szereplőknél is tarthat helyszíni ellenőrzéseket és vizsgálatokat, hogy hozzáférhessen a szükséges információkhoz. A vizsgált gazdasági szereplők kötelesek engedélyezni a helyiségekbe, telkekre, közlekedési eszközökre vagy egyéb üzleti céllal használt területekre való bejutást;
3. amennyiben a vizsgált gazdasági szereplők ellenállnak a helyszíni ellenőrzésnek vagy vizsgálatnak, az érintett tagállam a nemzeti szabályaival összhangban eljárva olyan segítséget köteles nyújtani a Bizottság ellenőreinek, amilyenre azoknak a helyszíni ellenőrzés vagy vizsgálat lefolytatására vonatkozó köteleességük teljesítése érdekében szükségük van;
4. a bizottsági felügyelők a nemzeti közigazgatási tisztviselőkével azonos feltételek mellett és a nemzeti jogalkotásnak megfelelően hozzáférhetnek az érintett vállalkozások minden olyan információjához és dokumentumához, amely a helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok megfelelő lefolytatásához szükséges. Ugyanazokat a vizsgálati lehetőségeket vehetik igénybe, mint a nemzeti közigazgatási felügyelők, így különösen másolatot készíthetnek az ügyhöz tartozó okiratokról;
5. a helyszíni ellenőrzések és vizsgálatok keretében vizsgálhatók a gazdasági eseményekhez kapcsolódó dokumentumok, a számítógépes adatok, a termeléshez, vagy szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódó adatok, s minden, az adott uniós forrás felhasználásával kapcsolatban releváns információ;

6. szükség esetén, a Bizottság kérésére a tagállamoknak kell megtenniük a megfelelő óvintézkedéseket a nemzeti jog alapján, különösen azért, hogy megóvják a bizonyítékot.

c. a vizsgálati eljáráshoz kapcsolódó, OLAF felé fennálló tájékoztatási kötelezettségek

Az uniós intézmények valamint a tagállamok kötelesek megküldeni az OLAF számára minden birtokukban levő csalás, korrupció vagy az EU pénzügyi érdekeit befolyásoló jogellenes tevékenységek elleni fellépés szempontjából lényegesnek ítélt, valamint az OLAF folyamatban lévő egyedi vizsgálataihoz kapcsolódó, rendelkezésükre álló dokumentumot vagy információt is.

d. eljárási garanciák

A jogbiztonság érdekében a Hivatal által lefolytatott vizsgálatok tekintetében eljárási garanciák kerültek meghatározására, figyelemmel e vizsgálatok adminisztratív jellegére. Az eljárási garanciák 5 fő eleme;

1. az érintett személy jogainak ismertetése, különös tekintettel arra a jogra, hogy a meghallgatáson egy általa választott személlyel jelenjen meg;
2. az érintett személy saját magára nézve terhelő vallomás megtételére való kötelezésének tilalma;
3. az érintett személy által tett nyilatkozatok észrevételezésének lehetősége ezen nyilatkozatokban foglalt információk felhasználását megelőzően;
4. a meghallgatott személyek joga az Unió intézményeinek bármelyik hivatalos nyelvénak használatára;
5. a bizalmas jelleg (adatvédelem).

A vizsgált személyeket megillető, személyhez fűződő jogok védelmének megerősítése érdekében a vizsgálat végső szakaszában levont következtetésekből csak akkor nevezhető nevén az érintett személy, ha korábban lehetősége volt észrevételeket tenni az őt érintő tényekre vonatkozóan.

e. a vizsgálatot követő intézkedések

Az OLAF a vizsgálat befejezését követően összeállít egy jelentést, amelyben feltüntetik a követett eljárási lépéseket, a megállapított tényeket és azok előzetes jogi minősítését, a megállapított tények becsült pénzügyi következményeit, és ebben kell beszámolni az előírt eljárási garanciák tiszteletben tartásáról, valamint a vizsgálat következtetéseiről. A jelentés elengedhetetlen melléklete a főigazgató által kiadott ajánlásokat tartalmazó

rész. Az ajánlásokban részletezésre kerülnek a további szükséges intézkedések (fegyelmi, közigazgatási, pénzügyi és/vagy bírósági eljárás), valamint a becsült visszakövetelendő összeg is.

Az OLAF a jelentés összeállításánál figyelembe veszi az érintett tagállam nemzeti jogában előírt eljárási követelményeket, melynek elsősorban az a célja, hogy a jelentés egy esetleges tagállami igazgatási vagy bírósági eljárásban elfogadható bizonyítéknak minősüljön. Külső vizsgálat esetén a vizsgálati jelentést az érintett tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai kapják meg, ugyanakkor ez esetben az OLAF intézkedési javaslati **nem kötelező érvényűek**, azaz a tagállam saját döntésén múlik, hogy az abban foglalt tények alapján hoz-e, s ha igen, milyen intézkedéseket hoz meg.

Ugyanakkor az OLAF kérésére az érintett tagállamok illetékes hatóságai kötelesek megküldeni az azzal kapcsolatos információkat, hogy – ha volt ilyen – milyen intézkedéseket hoztak azt követően, hogy a főigazgató ajánlásait megkapták.

Belső vizsgálat esetén a vizsgálati jelentést az érintett uniós intézmény kapja meg. Ez esetben **az érintett uniós intézmény köteles megtenni a javasolt (elsősorban) fegyelmi vagy a jogi intézkedéseket**, majd ezekről jelentést küldeni az OLAF-nak a megadott határidő belül.

f. az OLAF függetlenségét biztosító további eszközök

Az OLAF függetlenségének további nélkülözhetetlen eleme a vizsgálathoz szükséges erőforrások rendelkezésre állása, s e tekintetben az OLAF hibrid státusszal rendelkezik. Egyrészt költségvetését ugyan maga határozza meg, mégis a Bizottság része, így a Bizottság működésére vonatkozó fő szabályok ugyanúgy vonatkoznak rá is.

A függetlenség megerősítése érdekében az OLAF tevékenységét rendszeresen egy, a Hivatal tevékenységét folyamatosan nyomon követő, magas képzettségű külső személyekből álló **Felügyelő Bizottság** ellenőrzi. A Felügyelő Bizottság a vizsgálati feladatkör ellátásának rendszeres figyelemmel kísérésével erősíti meg az OLAF függetlenségét. Saját kezdeményezésére, a főigazgató felkérésére, illetve egy intézmény, szerv, hivatal vagy ügynökség kérésére nyilváníthat véleményt az OLAF tevékenységeiről **anélkül, hogy a folyamatban levő vizsgálati eljárások végrehajtásába beavatkozna**, továbbá jelentést készít az OLAF vizsgálatainak eredményéről és az azokon alapuló intézkedésekről melyet megküldhet az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Bizottságnak és a Számvevőszéknek.

V. Irodalomjegyzék:

1. http://ec.europa.eu/anti_fraud/index_hu.htm
2. http://ec.europa.eu/budget/index_en.cfm
3. <http://www.euvonal.hu>

4. <http://nav.gov.hu/nav/olaf>
5. <http://hub.coe.int/web/coe-portal>
6. Dr. Miskolczi Barna: Mulasztásban? (Tűnődés a Btk. 314 §-a (1) bekezdésének b) pontja körül), Ügyészek Lapja, 2007/1.
7. Ügyvédvilág 2010/7-8: Aktuális kérdések az Európai Ügyészségről – Dr. Miskolczi Barna interjú
8. Lisszaboni Szerződés az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Közösséget létrehozó Szerződés módosításáról
9. A Bizottság 1999/352/EK, ESZAK, EURATOM Határozata az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) létrehozásáról
10. Az Európai Parlament és a Tanács 883/2013/EU, EURATOM rendelete az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokról, valamint az 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet és az 1074/1999/Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről
11. A Tanács 2988/95/EK, EURATOM Rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről
12. A Tanács 2185/96/EURATOM, EK rendelete az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek csalással és egyéb szabálytalanságokkal szembeni védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról
13. A Tanács 1083/2006/EK Rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről
14. A Bizottság 1828/2006/EK Rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1083/2006/EK Tanácsi Rendelet, valamint az Európai Regionális Fejlesztési Alapról szóló 1080/2006/EK Európai Parlamenti és a Tanácsi Rendelet végrehajtására vonatkozó szabályok meghatározásáról
15. Az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, az Európai Unióról szóló szerződés K.3 melléklete alapján létrejött egyezmény, 1995.
16. Az időszakos értékelés eszközeül szolgáló uniós antikorrupciós jelentéstételi mechanizmus (az uniós antikorrupciós jelentés) létrehozásáról szóló, 2011. június 6-i bizottsági határozat C(2011) 3673
17. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és a Gazdasági és Szociális Bizottságnak COM(2011) 308 - A korrupció elleni uniós küzdelem
18. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának COM(2011) 293 - Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek a büntetőjog és igazgatási vizsgálatok által biztosított védelméről /Integrált politika az adófizetők pénzének megóvására/

19. WORKING DOCUMENT Requirementtonotifyirregularities: practicalarrangements.
19° CoCoLaF 11/04/2002

VI. Önellenőrző kérdések:

1. *Miért van szükség az EU pénzügyi érdekeinek védelmére?*
2. *Milyen formában jelenik meg az EU pénzügyi érdekeinek védelme az uniós jogrendszerben, s mi jellemzi a szabályozást?*
3. *Milyen lépéseket tartalmaz a szabálytalanságkezelés folyamata?*
4. *A szabálytalanságkezelést érintő főbb fogalmaknak mi a tartalma, és mi alapján lehet elhatározni ezen fogalmakhoz társított magatartásokat?*
5. *Mit jelent a megosztott irányítás (mondjon hazai példát a megosztott irányítás keretében folyósított támogatásokra)?*
6. *Mi a tagállam és mi a Bizottság felelőssége a megosztott irányítás során?*
7. *Milyen lehetősége van a Bizottságnak a büntetőjog területét érintő szabályozásra?*
8. *Milyen kihívásokkal küzd az EU a korrupcióellenes harc tekintetében és milyen módon kíván a jövőben fellépni ezen a területen?*
9. *Mi az OLAF és miben tér el a tagállami büntetőeljárást lefolytató hatóságoktól?*
10. *Mik a főbb különbségek az OLAF belső és külső vizsgálatai között?*